

Олена РЯБУШЕНКО

*здобувачка ступеня магістра за ОПП «Управління освітою»
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
(м. Київ, Україна)*

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ

Ключові слова: якість освіти, інновації, компетентності, освітній менеджмент, стратегічне планування, ресурсне забезпечення, моніторинг, Ліцей № 27 м. Житомира.

У сучасних умовах трансформації освіти питання якості навчання в закладах загальної середньої освіти набуває особливої ваги. Це ключовий чинник сталого розвитку суспільства й підвищення конкурентоспроможності держави [4; 5]. Якість освіти сьогодні охоплює не лише рівень знань, умінь і компетентностей учнів, а й ефективну організацію освітнього середовища, здатність закладу швидко реагувати на виклики часу, впроваджувати інноваційні підходи та розвивати внутрішню систему управління [12; 6]. Управління якістю освіти полягає в цілеспрямованій діяльності, що охоплює планування, моніторинг, аналіз і безперервне вдосконалення всіх компонентів освітнього процесу [7].

Досвід Ліцею № 27 міста Житомира демонструє позитивний вплив інноваційних технологій, оновлених методик навчання та сприятливого освітнього середовища на підвищення результативності навчання й розвиток особистості учня. У контексті забезпечення якості особливої актуальності набуває використання ефективних методів оцінювання. Це дає змогу об'єктивно вимірювати навчальні досягнення учнів, оцінювати професійну діяльність педагогів та ефективність управлінських процесів [8; 13].

Якість освіти слід розглядати як *комплексну характеристику* освітнього процесу, що відображає відповідність результатів навчання державним стандартам, запитам суспільства й особистим потребам здобувачів освіти [5; 9]. Вона охоплює змістову складову, організаційні аспекти, рівень педагогічної майстерності та умови, створені для розвитку кожного учня [4].

В умовах глобалізації та цифровізації освітній процес має бути спрямований на формування не лише академічних знань, а й ключових компетентностей, критичного мислення, творчості, комунікації та самонавчання [3].

Сучасний заклад освіти, орієнтований на якість, зобов'язаний створювати умови для застосування знань у практичній діяльності, розвитку навичок розв'язання проблем, командної роботи та адаптації до змін [12].

Система управління якістю освіти охоплює заходи, спрямовані на стратегічне планування, ресурсне забезпечення, професійне зростання педагогів, постійний моніторинг результатів та гнучке коригування діяльності [6; 7]. У Ліцеї № 27 м. Житомира ця система ґрунтується на принципах прозорості, партнерства з батьками і громадою, відкритості до інновацій та постійного саморозвитку.

Оцінювання якості освіти потребує системного підходу, який поєднує як результати навчання, так і механізми їх досягнення [11]. Основними сучасними підходами є *стандартизований, компетентнісний і акредитаційний* [8]. У практиці Ліцею № 27 застосовують різноманітні методи збору інформації: внутрішні моніторинги навчальних досягнень, анкетування учасників освітнього процесу, самооцінювання роботи вчителів і закладу загалом [3; 13].

Значну увагу приділяють не лише оцінюванню академічних результатів, а й розвитку соціально-емоційних компетентностей, здатності до самонавчання, творчості та ініціативності [9]. Впровадження внутрішньої системи забезпечення якості сприяє вчасному виявленню проблем і реалізації коригувальних заходів [3].

У Ліцеї № 27 активно застосовують інноваційні технології, що підвищують якість освітнього процесу. У таблиці наведено їхню узагальнену характеристику.

Таблиця

Вплив інноваційних технологій на якість освіти в Ліцеї № 27 м. Житомира

Інноваційна технологія/підхід	Стислий опис	Вплив на якість освіти
Цифрові платформи (Google Classroom, Microsoft Teams)	Організація дистанційного й змішаного навчання	Індивідуалізація освітнього процесу, гнучкість доступу до матеріалів
Інтерактивні методи (квести, кейс-методи, проєктне навчання)	Практикоорієнтовані завдання	Підвищення мотивації, розвиток критичного мислення та прикладних навичок
STEAM-підходи	Інтеграція наук, мистецтва, технологій	Розвиток інноваційності, командної роботи та креативності
Онлайн-опитування й тести (Kahoot, Mentimeter)	Швидка діагностика рівня знань	Зворотний зв'язок, виявлення проблемних тем
3D-принтери, Arduino-платформи	Реалізація технічних і творчих проєктів	Розвиток технічних навичок, інженерного мислення
Електронні журнали (Єдина Школа)	Цифрова комунікація та облік	Прозорість оцінювання, ефективна взаємодія з батьками

Джерело: сформовано авторкою.

Цифрові платформи (Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams) дають змогу організувати різні формати навчання, надають можливість учням працювати у власному темпі, своєчасно отримувати зворотний зв'язок та розвивати самостійність [13].

Інтерактивні методи (проєктна діяльність, кейс-уроки, гейміфікація) сприяють формуванню практичних навичок, критичного мислення й зацікавленості учнів у навчанні [8]. Платформи для онлайн-опитувань (Mentimeter, Kahoot, Quizizz) забезпечують миттєвий зворотний зв'язок і залучення здобувачів освіти до активного навчального процесу.

У межах STEAM-освіти реалізуються міждисциплінарні проєкти, які сприяють розвитку інноваційного мислення, підприємливості

та командної взаємодії [14]. Використання інтерактивних панелей, платформ для програмування (Scratch, Arduino) забезпечує практичну реалізацію сучасного змісту освіти.

Електронні журнали й щоденники (зокрема «Єдина Школа») підвищують прозорість оцінювання й налагоджують ефективну комунікацію між усіма учасниками освітнього процесу.

Упровадження інноваційних технологій в управлінську практику загальноосвітнього закладу підвищує якість освіти, сприяє розвитку ключових компетентностей учнів і поліпшує ефективність освітнього менеджменту. Системний підхід до управління якістю, орієнтований на стратегічне планування, партнерство та інновації, дає змогу підвищити рівень задоволеності учасників освітнього процесу, зміцнити позиції закладу в громаді й забезпечити сталий розвиток освітнього закладу в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти в Україні: проблеми самоідентифікації. Київ : Знання України, 2008. 376 с.
2. Біла книга національної освіти України. Київ : Літера ЛТД, 2010. 342 с.
3. Гандзілевська С. М. Внутрішня система забезпечення якості освіти: методичні підходи. *Управління освітою*. 2021. № 3. С. 21–27.
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38–39. Ст. 380.
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 6. Ст. 41.
6. Зязюн І. А., Кузьменко В. І. Філософія управління освітою. Київ : Либідь, 2007. 304 с.
7. Калашник Л. В. Якість освіти: основи моніторингу та оцінювання. Харків : Основа, 2019. 224 с.
8. Мартинюк О. В. Менеджмент закладу освіти: теорія та практика. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 280 с.
9. OECD. PISA 2018 Results. Combined Executive Summaries. Paris : OECD Publishing, 2019. 56 p.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти» від 30.09.2020 № 898. *Офіційний вісник України*. 2020. № 81. Ст. 2617.
11. Савченко О. Я. Теорія і методика управління якістю початкової освіти. Київ : Педагогічна думка, 2021. 200 с.
12. Сисоєва С. О., Топузов О. М. Управління якістю освіти: теоретико-методологічні засади. Київ : Педагогічна думка, 2016. 250 с.
13. Чепіль М. М. Інноваційні технології в сучасній освіті. *Педагогічний альманах*. 2022. № 51. С. 142–147.
14. UNESCO. Education for Sustainable Development: A Roadmap. Paris : UNESCO, 2020. 62 p.